

Súd: Okresný súd Humenné
Spisová značka: 8P/104/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8323201069
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubov Vargová
ECLI: ECLI:SK:OSHE:2024:8323201069.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Humenné sudkyňou JUDr. Ľubov Vargovou v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné, za účasti otca: C. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. X, F., o návrhu matky: G. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX, na zvýšenie výživného, takto

rozhodol:

Súd mení rozsudok Okresného súdu Humenné č. k. 8P/202/2022-30 zo dňa 31.9.2022 tak, že mení výživné na maloletú A. B., nar. X.X.XXXX zo sumy 70,- eur mesačne na sumu 100,- eur mesačne, ktoré bude otec poukazovať matke vždy do 20. dňa v mesiaci od právoplatnosti rozhodnutia.

odôvodnenie:

1. Matka podala dňa 31.03.2023 na súd návrh, v ktorom žiadala, aby súd zmenil rozsudok Okresného súdu Humenné sp. zn. 8P/202/2022 zo dňa 21.09.2022 tak, že zvýši výživné pre maloletú zo strany otca zo sumy 70,- eur na sumu 200,- eur mesačne.

2. V návrhu uviedla, že rozsudkom Okresného súdu Humenné sp. zn. 8P/202/2022 - 30 zo dňa 21.09.2022 súd schválil rodičovskú dohodu v tomto znení: Súd zveruje mal. A. B. do osobnej starostlivosti matky a otec maloletej C. D., sa zaväzuje platiť výživné na jej výživu sumou 70.00 eur mesačne. Otec si svoju povinnosť plní pravidelne a v plnej výške. S dcérou sa nestretáva, netelefonuje jej, nevidel ju od mája 2022. Nereaguje na fotky mal. A., ktoré mu poslala. Nikto z rodiny z otcovej strany sa o mal. A. nezaujíma. Otec jej nikdy nekúpil žiadny darček, ani na Vianoce, ani na narodeniny, ani meniny, ani l.. Nikdy sa nespýtal, či má jeho dcéra všetko, či niečo nepotrebuje. Ona žije teraz v rodinnom dome na drese: H. J. XXX spolu s mal. A., jej rodičmi a mladšou sestrou. Od 01.11.2022 je zamestnaná vo firme K. A. H. ako kuchárka. Čistý mesačný príjem je 615,00 eur. Poberá aj rodinné prídavky na mal. A. vo výške 60,00 eur mesačne. Poberá aj daňový bonus, ktorý je vyplácaný raz ročne. Otec mal. Viktorie platí výživné vo výške 70,00 eur mesačne. Iný príjem nemá. Mal. A. navštevuje Materskú školu v H.. Do škôlky ju vodí ona, aj ju vyberá zo škôlky. Od posledného určenia výživného došlo na strane mal. A. k zmene pomerov. Mal. A. rastie, potrebuje jej kupovať nové oblečenie, novú obuv. Chodí do škôlky a preto ju musí pekne obliekať, kupuje jej hygienické pomôcky do škôlky a prezuvky. Ona sama jej zabezpečuje stravu, hygienu, obuv, odev, hračky, lieky. Mesačne uhrádza 10,00 eur za škôlku, za obedy v škôlke platí 40,00 eur mesačne. Na začiatku školského roka platila ZRPŠ vo výške 20,00 eur. Rodičom na stravu a domácnosť prispieva sumou 150,00 eur mesačne. Za internet a televíziu platí mesačne 22,00 eur. Príležitostne robí aj nákupy potravín a drogérie. Kупuje malej pravidelne nové oblečenie a obuv, za ktoré mesačne platí v priemere 50,00 eur mesačne. Platí mal. A. poisťku vo výške 30,00 eur mesačne a mesačne jej sporí po 70,00 eur. Mal. stále kupuje hračky, knihy, vzdelávacie hračky, ktoré stoja mesačne spolu okolo 30,00 eur. Chodí s mal. A. na kultúrne podujatia (kino, detské divadlo, ZOO), na ktoré mesačne minie 20,00 eur. Za mobilný telefón platí paušál 30,00 eur mesačne. Za drogériu pre mal. A. platí 50,00 eur mesačne. Ak vybehnú jednorazové výdavky (doplatok za vodu, elektrinu)

prispieva rodičom na zaplatenie. Niekedy jej nedochádzajú finančné prostriedky a pomáhajú jej rodičia a taktiež bola nútená si príležitostne/brigádne hľadať druhú prácu, aby zabezpečila dcére zdravý vývin a zdravé prostredie. Kúpila mal. A. v januári 2023 posteľ za 240,00 eur, vankúš a plachtu za 100,00 eur a obliečky za 30,00 eur. Plachta stojí 12,00 eur. Čakala, že otec maloletej jej bude viac pomáhať a zaujímať sa o maloletú, či jej niečo nechýba alebo či nemá jednorazové výdavky, ale on jej finančne nad rámec výživného neprispel ničím.

3. Otec na pojednávaní dňa 06.11.2023 uviedol, že nemá z čoho prispievať na výživu dcéry, nakoľko má ďalšie dve deti, staršia dcéra má 11 rokov a na túto prispieva sumou vo výške 100,- eur mesačne a syn C. má 9 rokov a na jeho výživu prispieva sumou 70,- eur mesačne. Pracuje ako mechanik počítačových sietí, býva sám na ubytovni a náklady na bývanie uhrádza vo výške cca 100,- eur mesačne. Má náklady na stravu, náklady na obedy počas pracovných dní vo výške 150,- eur mesačne a náklady na obedy a večere ďalších 150,- eur mesačne. Na fajčenie minie sumu 70,- eur mesačne. Poukázal na to, že má exekúcie. Súdu doložil kópiu pracovnej zmluvy a doplnil, že pracuje k tomu aj brigádnicky s príjmom max. 200,- eur mesačne.

4. Matka vo svojej výpovedi na pojednávaní dňa 08.01.2024 trvala na zvýšení výživného a bola by spokojná aj so zvýšením zo strany otca na sumu 100,- eur mesačne, pretože v poslednej dohode sa s otcom dohodli s tým, že otec sa bude s dcérou pravidelne stretávať, avšak toto právo nevyužíva, teda nemá náklady na cestovné za dcérou, preto tieto prostriedky môže použiť na výživu dcéry.

5. Podľa § 26 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

Podľa § 62 odsek 1 a 2 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 odsek 4 a 5 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 65 odsek 1 Zákona o rodine, ak rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú, súd upraví rozsah ich vyživovacej povinnosti alebo schváli ich dohodu o výške výživného.

Podľa § 75 odsek 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Podľa § 78 ods. 3 Zákona o rodine, pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

Dohody a súdne rozhodnutia o výživnom je možné zmeniť, ak sa zmenia pomery. Výživné je možné zmeniť v prípade zmeny pomerov, ktoré môžu nastať tak na strane rodičov, ako aj na strane maloletých detí. Na strane dieťaťa dochádza k zmene pomerov pomerne často. Základná zmena sa týka veku dieťaťa. Je prirodzené, že s pribúdajúcim vekom dieťaťa rastú aj náklady na jeho výchovu a výživu.

Podľa § 121 CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

Podľa § 217 ods. 1 veta prvá CSP, pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu je potrebné mať na zreteli ust. § 230 CSP i ust. § 78 ods. 1 zákona č.36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“). CSP v uvedenom ustanovení určuje, že len čo sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova (prekážka *res iudicata* - veci rozhodnutej). CMP však počíta s prípadmi, keď nie je objektívne možné túto zásadu dodržať, konkrétne ust. § 121 CMP, ktoré umožňuje zmenu rozsudku o výživnom, ak sa zmenili pomery. Za zmenu pomerov možno považovať okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie rozsahu vyživovacej povinnosti (zásada „*rebus sic stantibus*“).

Pri rozhodovaní o zmene výživného na účely zisťovania pomerov je potrebné porovnať okolnosti v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia, pričom predpokladom takejto zmeny je výrazná a trvalá zmena pomerov, či už na strane maloletého dieťaťa alebo na strane povinného rodiča. Takouto zmenou môže byť podstatne vyšší vek dieťaťa a s tým spojený nárast nevyhnutných nákladov, trvalá zmena zdravotného stavu, nástup dieťaťa do školy vyššieho stupňa, podstatné zvýšenie či zníženie pravidelného príjmu jedného z rodičov.

Pri posudzovaní je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Samotná úvaha o tom, že doterajšie výživné je neprimerané, nestačí. Relevantné pre rozhodnutie o podanom návrhu na zvýšenie výživného je nielen to, či sa výrazne, trvalo, nie krátkodobo alebo nepatrne zmenili okolnosti na strane oprávneného dieťaťa, ale aj na strane povinného rodiča, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie o výživnom.

Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti na maloleté dieťa sú rozhodujúce reálne zárobkové možnosti a schopnosti každého z rodičov, ktoré sú dané nielen ich subjektívnymi vlastnosťami (fyzickou zdatnosťou, pracovnými skúsenosťami, vzdelaním a pod.), ale aj okolnosťami objektívneho charakteru (existenciou pracovných príležitostí), primeraných daným schopnostiam, resp. vlastnostiam rodičov.

6. V danej veci kolízny opatrovník doručil súdu písomnú správu zo dňa 04.05.2023, v závere ktorej uviedol, že orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v Humennom vo funkcii kolízneho opatrovníka mal. A. B. je toho názoru, že za osem mesiacov, ktoré uplynuli od posledného rozhodnutia o výške výživného pre mal. dieťa, nedošlo k tak výraznej zmene na strane maloletej, ktorá by opodstatňovala jeho zvýšenie. Avšak je potrebné zohľadniť okolnosti, za akých dňa 21.09.2022 došlo k dohode rodičov počas informatívneho stretnutia na Okresnom súde Humenné, a síce, že matka ustúpila zo svojej vtedajšej požiadavky (150,- eur) a pristúpila na návrh otca (70,- eur), s tým, že ten sa o mal. A. bude viac zaujímať a bude si ju brávať aj k sebe. Z aktuálneho návrhu matky jasne vyplýva, že sa tak nedeje, a preto kolízny opatrovník aj napriek krátkemu času, ktorý uplynul od predchádzajúceho pojednávania, považuje v tomto kontexte za prípustné konať vo veci zvýšenia výživného pre mal. A., pretože za súčasných podmienok považuje sumu 70,- eur mesačne za nedostatočnú.

7. Vo veci bolo zistené, že výživné zo strany otca k maloletej A. bolo naposledy upravené rozsudkom Okresného súdu Humenné sp. zn. 8P/202/2022 zo dňa 21.09.2022, ktorým súd schválil dohodu rodičov v znení, že zveril maloletú A. do osobnej starostlivosti matke a otca zaviazal prispievať na jej výživu sumou vo výške 70,- eur mesačne od 05.08.2022. Súd zároveň upravil stretávanie dcéry s otcom každý párný víkend od piatka od 16.00 hod. do nedele do 17.00 hod.

8. V čase poslednej úpravy výživného mala maloletá Viktória tri roky a navštevovala materskú školu, matka pracovala v reštaurácii L. A. M. s čistým príjmom vo výške cca 650,- eur mesačne a prídavky na dieťa. Otec pracoval v tom čase v pekárni s príjmom vo výške 525,- eur mesačne.

9. Od poslednej úpravy výživného v roku 2022 uplynulo krátke časové obdobie rok a štyri mesiace a k zmene pomerov u maloletej dochádza v tom, že je staršia a s pribúdajúcim vekom náklady matky na jej výživu a výchovu stúpajú. Má alergiu na bielkovinu kravského mlieka, čím má matka zvýšené výdavky na jej stravu. Platí jej škôlku, poplatok za obedy v škôlke, oblečenie, obuv, hračky, drogériu.

V roku 2022 sa s otcom dohodla na sume výživného pre dcéru vo výške 70,- eur mesačne s tým, že otec sa o dcéru bude zaujímať, pricestuje za ňou každý páry víkend a vezme ju so sebou. Otec však za dcérou necestuje, nenavštevuje ju, nerobí jej víkendový program a nad rámec bežného výživného jej ničím neprispieva. Súd poukazuje aj na súčasnú spoločenskú situáciu charakterizovanú vysokou mierou inflácie a podstatným nárastom cien tovarov a služieb dennej potreby a spotreby. Podľa potvrdení Štatistického úradu Slovenskej republiky v roku 2021 dosiahla miera inflácie meraná indexom spotrebiteľských cien hodnotu 3,2% a v roku 2022 12,8% oproti predchádzajúcim rokom. V poslednom období tak celková miera inflácie predstavuje 16%, takže je zrejmé, že náklady matky na výživu a starostlivosť o dieťa aj z dôvodu nárastu cien vzrástli. Otec doložil súdu potvrdenie o príjme za august 2023, v ktorom má uvedenú čistú mzdu vo výške 600,70 eur mesačne. Lustráciou v Sociálnej poisťovni bolo zistené, že za mesiace október a november 2023 dosiahol vymeriavací základ vo výške 712,80 eur mesačne. K tomu pracuje aj brigádnicky a na pojednávaní dňa 06.11.2023 uviedol, že týmto spôsobom zarobí sumu max. 200,- eur mesačne. Súd nezohľadnil jeho výdavky na exekúcie, pretože výživné pre maloleté dieťa má prednosť pred akýmikoľvek inými výdavkami. Prihliadal aj na materiál Ministerstva spravodlivosti ČR z roku 2022 pod názvom: „Doporučená výchozí rozmezí pro stanovení výše výživného za účelem sjednocení rozhodovací praxe soudu v otázkach výživného pro nezaopatřené děti“, kde pre dieťa vo veku 0-5 rokov by výživné malo predstavovať cca 10 % z čistého príjmu povinného rodiča a vo veku 6 – 10 rokov 12 % z čistého príjmu povinného rodiča pri 3 vyživovacích povinnostiach. Na základe týchto skutočností súd určil výživné pre mal. A. zo strany otca vo výške 100,- eur mesačne, čo predstavuje cca 12 % z čistého príjmu otca (z príjmu 600,- eur + 200,- eur brigáda, spolu 800,- eur).

10. Podľa § 23 Civilného mimosporového poriadku ods.1, konanie sa začína na návrh. Podľa ods. 2, ak tento zákon neustanovuje inak, možno začať konanie aj bez návrhu. O začatí konania bez návrhu súd vydá uznesenie.

11. Podľa § 40 Civilného mimosporového poriadku súd môže prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú aj vtedy, ak sa konanie mohlo začať aj bez návrhu. Sporové konanie je ovládané dispozičnou zásadou, v súlade s ktorou je súd viazaný žalobou. Táto zásada sa uplatní aj v konaniach mimosporových, avšak výhradne len v tých prípadoch, keď konanie možno začať aj bez návrhu. V intenciách čl. 5 Civilného mimosporového poriadku je prelomená dispozičná zásada v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu. Zároveň je uvedené prejavom vyšetrovacieho princípu, keď súd musí z úradnej povinnosti vyšetrovať skutočný stav veci. Týmto vstupuje do popredia aj princíp zakotvený v čl. 1, s ktorým prejednávanie a rozhodovanie o niektorých veciach nie je len v rukách a v záujme účastníkov, ale naopak, je tu prítomný verejný záujem štátu. V konaniach ktoré možno začať aj bez návrhu súd nie je viazaný návrhom účastníkov uvedených v návrhu na začatie konania. Súd tak nie je viazaný navrhovanou výškou výživného vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, pričom pre aplikáciu tejto zásady nie je rozhodujúce, či sa konanie začalo na návrh účastníka konania, alebo sa začalo vydaním uznesenia o začatí konania podľa § 23 ods. 2CMP. Postačuje, že konanie sa môže začať aj bez návrhu. Výrok rozhodnutia preto neobsahuje súčasne aj zamietavý výrok, lebo z výroku samotného rozhodnutia je zrejmé, ako súd rozhodol inak, od petitu uvedeného v návrhu na začatie konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Humenné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu, a ak ide o výkon rozhodnutia vo veciach starostlivosti o maloleté deti, mimo peňažnej povinnosti, výkon rozhodnutia o návrat maloletého do cudziny podaním návrhu na výkon rozhodnutia podľa Civilného mimosporového poriadku.